



УДК 338.12

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

*О.О. Іваненко, студентка факультету економіки та менеджменту
Науковий керівник – Дворник І.В., асистент кафедри бухгалтерського обліку,
аналізу та аудиту*

*ВП Національного університету біоресурсів і природокористування України
«Ніжинський агротехнічний інститут»*

Розглянуто сутність категорії «продовольча безпека». Визначено структуру та особливості її забезпечення в Україні.

Ключові слова: продовольча безпека, рівень життя населення, калорійність, індикатор достатності споживання продуктів харчування

Постановка проблеми. Останнім часом особливої актуальності набули проблеми забезпечення соціально-економічних гарантій сталого продовольчого забезпечення населення. Продовольча безпека має розглядатися в рамках країни в цілому та в регіональному аспекті зокрема, що зумовлюється різноманітністю природно-кліматичних умов, соціально-економічним становищем окремих територій, демографічною ситуацією. Задоволення потреб у продовольстві повинно здійснюватися відносно кожної конкретної людини в місцях її проживання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у теорію і практику забезпечення продовольчої безпеки України внесли такі фахівці, як: В.Р. Андрійчук, В.І. Богачова, П.П. Борщевський, Б.М. Данилишин, Л.В. Дейнеко, О.С. Щекевич та ін. Проте дослідження цієї проблеми не повністю відповідає поточним потребам державного регулювання забезпечення продовольчої безпеки.

Мета дослідження – вивчення загального стану та проблем забезпечення продовольчої безпеки України.

Виклад основного матеріалу. Продовольча безпека - це рівень продовольчого забезпечення населення, який гарантує соціально-економічну та політичну стабільність у суспільстві, стійкий та якісний розвиток нації, сім'ї, особи, а також сталий економічний розвиток держави.[1] Система національної продовольчої безпеки базується на таких принципах: самозабезпеченість, незалежність, доступність, якість. Ці характеристики треба враховувати під час формування державної політики щодо продовольчої безпеки, а також мають забезпечувати такі її напрями: ефективний розвиток агропромислового комплексу, зовнішньоекономічна діяльність у сфері АПК, формування доходів населення, гарантування збалансованого і якісного споживання [2].

Згідно з даними КМДА, на столичних прилавках досить часто продаються зіпсованими м'ясо та м'ясна продукція. Прострочене м'ясо відмочують в марганцівці, оцті; ковбасу натирають соняшниковою олією, видають дешеві сорти м'яса за дорогі. Також багато проблем з рибю - після закінчення строку придатності її відмочують, часто вагу збільшують за допомогою величезної кількості льоду, дешеві види видають за дорогі - без голови тушки часто вже не відрізнити, прострочену охолоджену рибу заморозжують. Продають також прострочені молочні вироби, а старий сир часто ріжуть і упаковують у плівку. Кондитерські вироби теж іноді пропонуються несвіжі, натуральні продукти замінюють хімічними, готують на старих жирах, із залишків іншої випічки. [7]

За результатами проведених у 2012 році контрольних заходів, 38 % перевірених продуктів харчування в Україні не відповідали стандартам якості та безпеки, що на 5 % більше, ніж у 2011 році. У результаті обсяги перевірених товарів продовольчої групи в 2012 році зменшилися порівняно з 2011 роком на 30 %. Це призвело до зниження ефективності контрольних заходів, ослаблення відповідальності за порушення законодавства. [7]



Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку агропромислового виробництва України в контексті інтеграції у світову економіку»

У 2012 році середньодобова поживність раціону українця становила 2954 ккал, що на 18,2% перевищує граничний критерій (2500 ккал). Порівняно із 2011 роком споживання калорій населенням України зросло на 0,1%. (Рис.1) [6]

Як і в попередні роки, основну частину калорій українці споживали разом із продукцією рослинного походження. Натомість лише 28,6 % середньодобового раціону забезпечується за рахунок споживання продукції тваринного походження, що майже у 2 рази нижче за встановлений пороговий критерій (55 %). При цьому, порівняно з 2011 роком кількість калорій, яку споживало населення у вигляді харчових продуктів тваринного походження, зросла на 4,6 %.

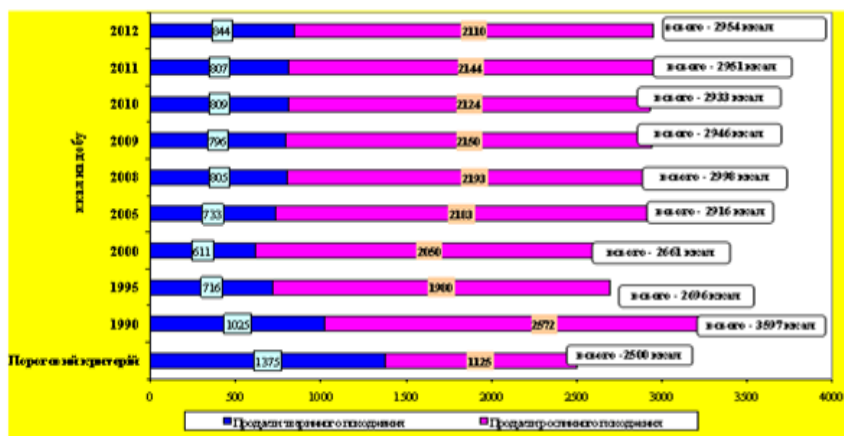


Рис. 1. Динаміка калорійності середньодобового споживання продуктів харчування населенням України

- м'яса й м'ясопродуктів зросло на 6,3 %, або на 3,2 кг на особу. Збільшення споживання відбулося як за рахунок нарощування реалізації худоби та птиці у вітчизняними виробниками (на 3,1 %), так і зростання імпорту м'ясопродуктів (в 1,7 рази);

- молока й молокопродуктів збільшилося на 4,9 %, або на 10 кг на особу, що обумовлено зростанням вітчизняного виробництва молкосировини (на 2,6 %);

- риби й рибопродуктів підвищилося на 1,5 %, або на 0,2 кг на особу. [6] (Рис.2)

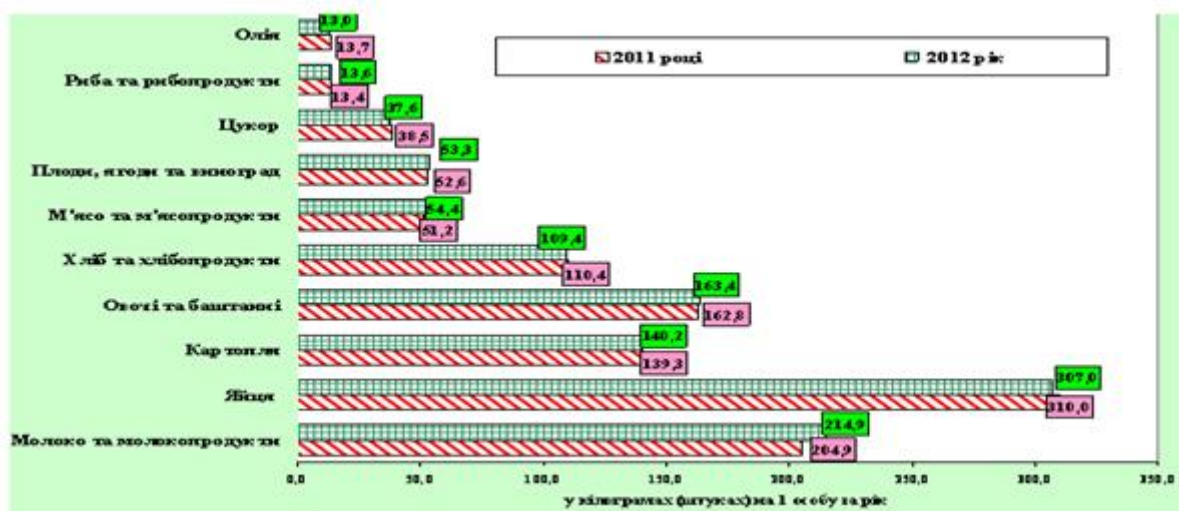


Рис. 2. Споживання основних продуктів харчування населення України

За даними рис. 2 бачимо, що у 2012 році збереглася позитивна тенденція до поступового збільшення споживання українцями плодово-ягідної продукції (зростання порівняно з попереднім роком склало 1,3 %).

СЕКЦІЯ 1

«Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу та фінансів в агропромисловому виробництві України: теорія і практика»



Як і в попередні роки фактичне споживання за продовольчими групами «хліб і хлібопродукти», «картопля», перевищує раціональну норму, що є свідченням незбалансованості харчування населення, яке намагається забезпечити власні енергетичні потреби за рахунок більш економічно доступних продуктів.

За даними Державного комітету статистики України, у 2012 році сукупні витрати домогосподарств становили 3591,76 гривні на місяць, що на 3,9 % більше проти попереднього року. Із загальної суми домогосподарства витрачали на харчування 1866,74 гривні на місяць від 1836,69 гривень у 2011 році. Таким чином, індикатор доступності продуктів харчування у 2012 році становив 52,0 % при його 60 % граничному критерії. Порівняно із попереднім роком показник покращився на 1,1 %. [6]

У загальній структурі витрат на продукти харчування найвищу питому вагу займали витрати на: м'ясо й м'ясопродукти – 25 % (465 грн. на домогосподарство), молоко й молочні продукти – 14% (258 грн.), хліб і хлібопродукти – 13 % (245 гривень). (Рис3)

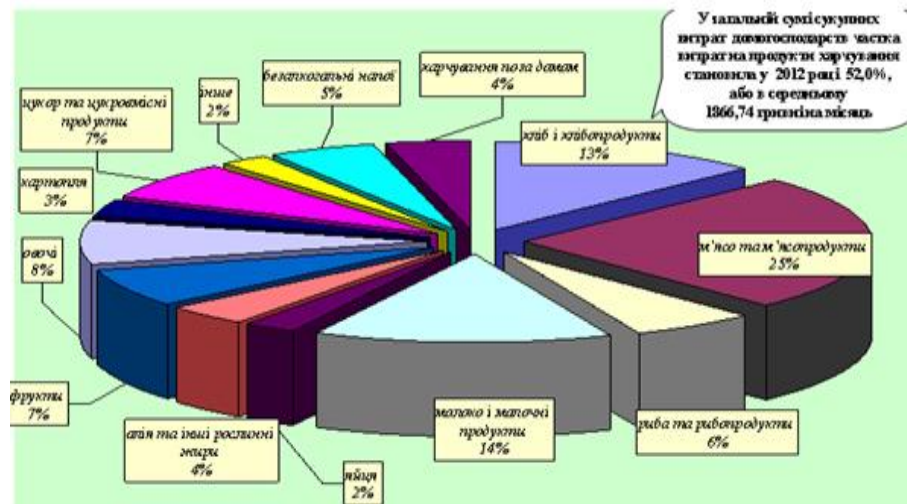


Рис. 3. Структура витрат домогосподарств на харчування у 2012 році

У 2012 році відбулося покращення більшості індикаторів, що характеризують стан продовольчої безпеки України:

- зросла до 2954 ккал середньодобова калорійність раціону населення країни, що на 18,2 % перевищує граничний критерій;

- поліпшився рівень доступності продуктів харчування для населення країни: витрати на харчування становили 52 % від сукупних витрат домогосподарств проти 53,1 % у попередньому році;

- задоволення потреб населення у продовольстві, у межах його купівельної спроможності, здійснювалося по переважній більшості груп продовольства за рахунок продукції вітчизняного виробництва.

Висновки. За результатами аналізу пропонуємо підвищити якість продукції шляхом зменшення імпорту, збільшення вітчизняного виробництва, захист вітчизняного товаровиробника, підвищення купівельної спроможності, підвищення заходів безпеки щодо якості реалізованої продукції.



Список літератури

1. Гойчук О.І. Продовольча безпека. Монографія. / О. І. Гойчук. — Житомир: Полісся, 2004 с. — 348
2. Гойчук О.І. Продовольча безпека: структура, рівні та критерії забезпечення / О. І. Гойчук // Загальні проблеми економіки . — 2003 . — № 12. — С. 12 - 18.
3. Зеленська О. О. Система продовольчої безпеки: сутність та ієрархічні рівні / О. О. Зеленська // Вісник ЖДТУ . — 2012. — № 1 (59). — С. 108 —112
4. Кваша С. М. Зовнішньоекономічна діяльність АПК України: стан, стратегія і тактика розвитку / С.М. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 2012, вип. 22, ч. II
5. Кочетков О. В. Формування системи показників продовольчої безпеки України / О.В. Кочетков, Р. В. Марков // Економіка АПК. —2002. — № 9. — С. 142 — 148.
6. www.ukrstat.gov.ua
7. kievcity.gov.ua

ПРОДОВОЛЬСТВЕННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ УКРАИНЫ: СУЩНОСТЬ, СТРУКТУРА И ОСОБЕННОСТИ ЕЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ

*О.А. Иваненко, студентка 4 курса факультета экономики и менеджмента
Научный руководитель – И.В. Дворник, ассистент кафедры бухгалтерского учета,
анализа и аудита*

ОП НУБиП Украины «Нежинский агротехнический институт»

Рассмотрены сущность категории «продовольственная безопасность». Определена структура и особенности ее обеспечения в Украине.

Ключевые слова: продовольственная безопасность, уровень жизни населения, калорийность, индикатор достаточности потребления продуктов питания

FOOD SECURITY IN UKRAINE: NATURE, ITS STRUCTURE AND FEATURES OF SOFTWARE

*Oksana A. Ivanenko student 4-year,
specialty»Accounting and Auditing», faculty Economics and Management
SS National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
«Nizhyn Agrotechnical Institute»*

Supervisor - Dvornyk I.V., assistant of the chair of Accounting, Analysis and Audit

The nature of the category of «food security». The structure and features of its software in Ukraine.

Keywords: food security, standard of living, calories, an indicator of the adequacy of food consumption